

รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ INTEGRATIVE FAMILY COUNSELING MODEL

นฤมล พระใหญ่¹

Narnimon Prayai¹

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการเป็นแบบแผนการดำเนินการให้การปรึกษาครอบครัวที่ทำให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นเหตุเป็นผลและสามารถประเมินผลได้ โดยบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคของการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีต่างๆ เพื่อช่วยให้ครอบครัวสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยให้ครอบครัวได้พัฒนาตามระยะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยมีรูปแบบการบูรณาการ 3 รูปแบบ ที่สำคัญ คือ 1) การบูรณาการแบบการผสมผสาน 2) การบูรณาการที่เลือกใช้เฉพาะเทคนิค และ 3) การบูรณาการที่ออกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งโครงสร้างของรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ ประกอบด้วย แนวคิด เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ

ABSTRACT

An Integrative Family Counseling Model is an action plan developed for the purpose of providing consultation to families resulting in reasonable changes in the families. The changes can be evaluated by integrating concepts, theories and techniques in order to enable the families to solve problems constructively and to develop over time through stages of the family life cycle. There are three primary forms of integration: Eclecticism, Selective Borrowing, and Specially Designed Integrative Models. The structure of integrative model consists of concepts, goals, and procedures.

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การที่จะเลือกใช้ทฤษฎีการให้การปรึกษาครอบครัวเพียงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งหรือใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่งนั้น ไม่สามารถช่วยเหลือปัญหาครอบครัวได้อย่างครอบคลุม จึงทำให้มีแนวคิดการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ ดังนี้

ในช่วงต้นของ ค.ศ.1990 ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวหรือนักบำบัดครอบครัวได้นำแนวคิดการบูรณาการมาใช้ในการช่วยเหลือครอบครัว โดยบูรณาการแนวคิดและเทคนิคจากทฤษฎีต่างๆ จนได้รับความนิยมจากผู้ให้การปรึกษาครอบครัวหรือนักบำบัดครอบครัวเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวที่ช่วยแก้ปัญหาครอบครัวได้หลากหลายมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งผู้ให้การปรึกษา

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ครอบครัวหรือนักบำบัดครอบครัวแต่ละคนก็จะเลือกรูปแบบการบูรณาการที่ต่างกันตามความเหมาะสมกับปัญหาครอบครัวที่จะช่วยเหลือ (Carlson, Sperry, & Lewis, 1997: 77) รูปแบบการให้การปรึกษาแบบบูรณาการ (Integrative Counseling Model) เป็นแบบแผนการบูรณาการแนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีการให้การปรึกษาต่างกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกัน หรือมีความสอดคล้องกับปัญหามาใช้ร่วมกันในการให้การปรึกษาซึ่งจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยง (Bridge - building) ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้รับการปรึกษาเกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ของตนเอง รวมทั้งกระจำงในความคิดทำให้ผู้รับการปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งพัฒนาตนเองได้ (Lapwotr, Sill, & Fish, 2001: 3) และการบูรณาการช่วยให้การให้การปรึกษามีประสิทธิภาพและผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ไปในทิศทางที่ผู้รับการปรึกษาพึงประสงค์มากที่สุด (Corey, 2009: 449)

ความหมายของการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความหมายของการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ ได้มีผู้ให้ความหมายของการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการไว้ ดังนี้ การให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ (Integrative Family Counseling) เป็นกระบวนการช่วยเหลือครอบครัว โดยบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคของการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีต่างๆ เพื่อช่วยให้ครอบครัวสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยให้ครอบครัวได้พัฒนาตามระยะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว (Stages of the Family Life Cycle) (Olsen, 1993: 53)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบูรณาการในการให้การปรึกษาครอบครัว

การบูรณาการเป็นการนำแนวคิด วิธีการ และเทคนิคจากหลายๆ ทฤษฎี มาใช้อย่างกลมกลืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์ โดยการบูรณาการที่ใช้กันทั่วไปคือการบูรณาการใช้เทคนิคเป็นรูปแบบที่ใช้มากที่สุด โดยเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่มีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาอย่างน้อยสองเทคนิคมาใช้เพื่อให้ครอบคลุมปัญหา และการบูรณาการแนวคิดของแต่ละทฤษฎี ซึ่งเป็นกรนำแนวคิดของแต่ละทฤษฎีมาสังเคราะห์เพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ (Theodoros, 2005: 161-168) และในการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้ให้การปรึกษาครอบครัวสามารถประเมินปัญหาของครอบครัวและช่วยครอบครัวแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ครอบคลุมทุกแง่มุม โดยมีแนวคิดการบูรณาการ (Integration) 3 รูปแบบ คือ 1) การบูรณาการแบบการผสมผสาน (Eclecticism) เป็นการนำแนวคิดตลอดทั้งเทคนิคจากทฤษฎีต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของครอบครัว มาใช้ในการให้การปรึกษาครอบครัว 2) การบูรณาการที่เลือกใช้เฉพาะเทคนิค (Selective Borrowing) เป็นการเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่สำคัญของแต่ละทฤษฎี มาช่วยแก้ไขปัญหาครอบครัวเฉพาะเรื่อง 3) การบูรณาการที่ออกแบบเฉพาะเจาะจง (Specially Designed Integrative Model) เป็นการกำหนดรูปแบบของการบูรณาการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิค ขึ้นใหม่โดยไม่คำนึงถึงทฤษฎีต้นแบบใดๆ แต่จะพิจารณาจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในครอบครัวและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์นั้น แล้วจึงออกแบบกรอบแนวคิด เลือกเทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือเป็นการสร้างทฤษฎี

และวิธีการให้การปรึกษารูปแบบใหม่ (Nichols & Schwartz, 2007: 278-281)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบูรณาการเป็นการนำแนวคิดวิธีการ และเทคนิคจากหลายๆ ทฤษฎีมาใช้อย่างกลมกลืนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่พึงประสงค์โดยมีแนวคิดการบูรณาการ (Integration) 3 รูปแบบคือ 1) การบูรณาการแบบการผสมผสาน (Eclecticism) 2) การบูรณาการที่เลือกใช้เฉพาะเทคนิค (Selective Borrowing) และ 3) การบูรณาการที่ออกแบบเฉพาะเจาะจง (Specially Designed Integrative Model)

รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ

รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัว หมายถึงแบบแผนการดำเนินการให้การปรึกษาครอบครัวที่ทำให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นเหตุเป็นผลและสามารถประเมินผลได้ ซึ่งมีโครงสร้างของรูปแบบที่ประกอบด้วยแนวคิดเป้าหมายวิธีการดำเนินการ (McLeod, 2003: 26-17; Bradill, 1997: 13-17) จากความหมายของรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวการบูรณาการ ดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้ศึกษารูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการทั้งในและต่างประเทศ ได้ดังนี้

Sexton & Alexander (1999; cited by Goldenberg & Goldenberg, 2008: 332-333) ได้สร้างรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวที่เน้นหน้าที่ของครอบครัว (Functional Family Theory: FFT) ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความคิด และพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว สำหรับรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวนี้ ได้บูรณาการแนวคิดและหลักการของทฤษฎี

ระบบ (System Theory) ทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Theory) และทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Theory) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกครอบครัวเกิดความเข้าใจปัญหา และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวให้ดีขึ้นโดยมีขั้นตอนการปรึกษาคือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจและประเมินปัญหา (Assessment) ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาส่งผลต่อสมาชิกครอบครัวหรือไม่ มีผลทำให้สมาชิกครอบครัวห่างเหินกัน หรือใกล้ชิดกัน ผู้ให้การปรึกษาจะรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัวเพื่อศึกษาหน้าที่ของพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการให้การปรึกษาคือการดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบครอบครัว (Instituting Change in the Family System) โดยมุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความมุ่งหวัง ความคิด ความรู้สึกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีปัญหานั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การให้การปรึกษาคือการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมนั้น โดยเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมตามสถานการณ์ของครอบครัว และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้ให้การปรึกษาใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพฤติกรรมนั้นคงอยู่

ส่วน Kilpatrick & Holland (1995: 4-6) ได้พัฒนารูปแบบการให้การปรึกษาคือการบูรณาการแนวคิด และเทคนิคต่างๆ มาใช้ช่วยเหลือครอบครัวให้มีความเข้มแข็งและเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยแบ่งระดับปัญหาของครอบครัวเป็น 4 ระดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการให้การปรึกษารอบครัวแบบบูรณาการของ Kilpatrick & Holland

ระดับ ปัญหา	ประเด็น	แนวคิด	เทคนิคในการให้การปรึกษา
1	ครอบครัวมีความสามารถในการจัดการให้บรรลุความต้องการขั้นพื้นฐานหรือไม่ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การปกป้อง การดูแลเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน	1. เน้นที่ความเข้มแข็งของครอบครัว ไม่เน้นที่ปัญหา 2. สำรวจปัญหาและรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะสนับสนุนเสริมความสามารถของการบริหารในครอบครัว	1. แนวทางการสนับสนุนให้การช่วยเหลือครอบครัว 2. การใช้เทคนิคเฉพาะกรณีตามสถานการณ์ของแต่ละครอบครัว 3. ผู้ให้การปรึกษารอบครัวเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลง และเป็นแบบอย่างที่ดี
2	ครอบครัวมีอำนาจที่จะจัดการโครงสร้างและความปลอดภัยในครอบครัวหรือไม่	1. เน้นที่ความเข้มแข็งของครอบครัว 2. พัฒนาการรวมกำลังร่วมกันภายในครอบครัว 3. การเพิ่มความชัดเจนในความคิดหวังของครอบครัว	1. การรวมกำลังกันของสมาชิกครอบครัว 2. การจำกัดขอบเขต 3. การสื่อสารที่ชัดเจน 4. ใช้ทักษะการเรียนรู้ทางสังคม 5. การมีพันธะสัญญา 6. การเสริมแรงเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางพฤติกรรม
4	มีปัญหาความขัดแย้งภายในหรือไม่ ปัญหาจากความสนิทสนมใกล้ชิดหรือไม่ สมาชิกในครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองหรือไม่	1. เน้นที่ปัญหา 2. ทำให้เกิดความกระจ่างและแก้ไขการสืบทอด ความปวดร้าวจากอดีต 3. การหยั่งรู้ 4. เน้นที่การตระหนักรู้ความรู้สึกภายในจิตใจของตนเอง	1. การเล่าเรื่องราวต่างๆ 2. การใช้การปั้น 3. การใช้ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุ สิ่งของแทนความรู้สึกของบุคคลในครอบครัว 4. การแก้ไขปัญหาจากประเด็นปัญหาใน 3 ชั่วโมงก่อน

Gordon & Davidson (1981; cited by Goldenberg & Goldenberg, 2008: 328-329) ได้สร้างรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อฝึกทักษะการเป็นพ่อแม่ โดยบูรณาการใช้หลักการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Principles) กับการใช้เทคนิคของการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เป้าหมายเพื่อช่วยให้พ่อแม่เรียนรู้วิธีที่จะเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางบวก และลดปฏิสัมพันธ์ทางลบโดยสอนให้พ่อแม่ได้รู้จักการทำสัญญาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ เพื่อที่จะใช้ต่อรองการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ และเพื่อเปลี่ยนวิธีการตอบสนองของพ่อแม่ที่มีต่อลูกทั้งในด้านความคิดและการกระทำ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของลูก โดยมีขั้นตอนการให้การปรึกษาครอบครัว ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นิยามพฤติกรรมที่เป็นปัญหาโดยพิจารณาสาเหตุและผลที่ตามมา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมนั้นๆ เพื่อที่จะได้เข้าใจปัญหาที่แท้จริงนั้นว่าเกิดขึ้นบ่อยครั้งเพียงใด และมีผลกระทบกับครอบครัวอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการฝึกทักษะการเป็นพ่อแม่ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) และฝึกทักษะการใช้วาจา (Verbal Skill) และทักษะการแสดงออกโดยการกระทำ (Performance Skill) รวมทั้งการใช้เทคนิคในการปรับพฤติกรรมเช่นการเสริมแรงทางบวกแก่พ่อแม่

ศิริรัตน์ คุปต์วิวุฒิ (2545: 170-175) ได้สร้างรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบ บูรณาการเพื่อใช้ในคลินิกครอบครัวบำบัด ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยบูรณาการใช้แนวคิด

และเทคนิคของการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีโครงสร้างของครอบครัวและการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีมนุษยนิยม เป้าหมายเพื่อช่วยแก้ไข้ปัญหาของครอบครัวที่เข้ามารักษาที่คลินิกครอบครัวบำบัดโดยรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการที่สร้างขึ้นจะดำเนินการให้การปรึกษาครอบครัวจำนวน 10 ครั้งต่อ 1 ครอบครัว และมีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นเริ่มต้น ผู้ให้การปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการเข้าร่วมการปรึกษาครอบครัว และสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกทุกคนในครอบครัว บนพื้นฐานของความไว้วางใจ การยอมรับการเก็บรักษาความลับ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข

2) ขั้นดำเนินการให้การปรึกษาครอบครัว ผู้ให้การปรึกษาประเมินสภาพปัญหาพร้อมกับครอบครัว กำหนดปัญหา และตั้งเป้าหมายในการแก้ไข้ปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับสมาชิกครอบครัว หลังจากนั้นดำเนินการให้การปรึกษาครอบครัว โดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาของครอบครัว โดยผู้ให้การปรึกษาครอบครัวคอยกระตุ้นให้สมาชิกครอบครัวได้คิดถึงวิธีใหม่ๆ ในการแก้ไข้ปัญหา และลงมือปฏิบัติในชั่วโมง การให้การปรึกษาครอบครัว

3) ขั้นยุติการให้การปรึกษาครอบครัว ผู้ให้การปรึกษายุติการให้การปรึกษาครอบครัวเมื่อปัญหาที่ครอบครัวกำหนดคลี่คลายลงภายใต้ความพึงพอใจของสมาชิกครอบครัว สมาชิกครอบครัววางแผนสำหรับอนาคตในแง่ดีและเป็นไปในทิศทางบวกและเมื่อครอบครัวตั้งเป้าหมายที่อยู่บนพื้นฐานของโลกความเป็นจริงสำหรับครอบครัวโดยรวมและสำหรับสมาชิกทุกคนในครอบครัว

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ คือ แบบแผนการดำเนินการให้

การปรึกษาคอบครัวที่ทำให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลง
 อย่างเป็นเหตุเป็นผลและสามารถประเมินผลได้ ซึ่งมี
 โครงสร้างของรูปแบบที่ประกอบด้วย แนวคิด เป้าหมาย
 วิธีการดำเนินการ โดยบูรณาการแนวคิดและเทคนิค
 สำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาคอบครัวที่มีความ
 สอดคล้องกับสภาพเรื่องราวหรือปัญหาของครอบครัวเพื่อ
 ช่วยให้สมาชิกครอบครัวมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น เกิด
 ความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของ
 สมาชิกภายในครอบครัว ปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลง
 ระบบความสัมพันธ์ การสื่อสาร การปฏิบัติต่อกัน เพื่อ
 แก้ไขปัญหาคอบครัวที่เกิดขึ้นช่วยให้ครอบครัวดำเนิน
 ต่อไปได้อย่างสงบสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้การ
 ปรึกษาคอบครัวแบบบูรณาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้การ
 ปรึกษาคอบครัวแบบบูรณาการที่ชัดเจนในปัจจุบันยังมี
 จำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวบรวมงานวิจัยที่ใกล้เคียง
 ได้ดังนี้

Meyers (1998: 123-136) ได้สร้างรูปแบบการ
 ให้การปรึกษาคอบครัวเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นพ่อ
 แม่ โดยใช้แนวคิดอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์
 (Ecological Theory) บูรณาการกับแนวคิดและเทคนิค
 การปรึกษาคอบครัว เทคนิคแผนภูมิครอบครัว
 (Genogram) ของการปรึกษาคอบครัวตามทฤษฎีระบบ
 คอบครัวเทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective
 Communication) ของการให้การปรึกษาคอบครัวตาม
 ทฤษฎีมนุษยนิยม เทคนิคการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา
 (Problem Solving Skills) และเทคนิคการแสดงบทบาท
 สมมติ (Role Play) ของการให้การปรึกษาคอบครัวตาม
 ทฤษฎีพฤติกรรมและการรู้คิด-พฤติกรรม ผลการให้การ
 ปรึกษาพบว่า พ่อแม่ที่เข้าร่วมการปรึกษามีความเข้าใจ

บทบาทการทำหน้าที่พ่อแม่เพิ่มขึ้นมีทักษะการเป็นพ่อแม่
 ด้านการสื่อสารกับบุตรธิดา และมีทักษะการแก้ไขปัญหา
 ที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อแม่กับบุตรธิดาดีขึ้นจากเดิม

Spillane-Grieco (2000: 105-119) ได้สร้าง
 รูปแบบการให้การปรึกษาคอบครัวตามทฤษฎีการ
 รู้คิด-พฤติกรรม เพื่อลดความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างบุตร
 ธิดากับพ่อ/แม่ที่หย่าร้าง โดยใช้เทคนิคการฝึกทักษะพ่อ
 แม่ (Parent Training) เทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
 ทักษะการเห็นอกเห็นใจ (Empathy Skill) เทคนิคการฝึก
 ทักษะการแก้ไขปัญหา เทคนิคการฝึกทักษะการกล้า
 แสดงออก (Assertiveness Training) โดยรูปแบบการให้
 การปรึกษาคอบครัวตามทฤษฎีการรู้คิด-พฤติกรรม
 ดำเนินการให้การปรึกษาเป็นรายคอบครัวสัปดาห์ละ
 1 ครั้งๆ ละ 2-3 ชั่วโมง จำนวน 8 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างเป็น
 พ่อ/แม่ที่หย่าร้างที่อยู่กับบุตรธิดา และมีคะแนนความ
 ขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับบุตรธิดาสูง ผลการให้การ
 ปรึกษาพบว่าพ่อแม่และบุตรธิดาที่เข้าร่วมการให้การ
 ปรึกษาคอบครัวมีคะแนนความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่
 กับบุตรธิดาลดลง

มาลัยรัตน์ โอฟารัต (2548: 81 - 82) ได้ศึกษาวิจัย
 เรื่องการศึกษาและพัฒนาความเข้มแข็งครอบครัวของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหัวหินวิทยาคม
 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา
 และบุตรธิดา จำนวน 1-2 คน จำนวน 5 ครอบครัว
 เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาคอบครัว ตามทฤษฎี
 มนุษยนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาคอบครัวที่เน้น
 โครงสร้างครอบครัว และทฤษฎีการให้คำปรึกษา
 คอบครัวที่เน้นระบบคอบครัว จำนวน 8 ครั้ง เพื่อพัฒนา
 ความเข้มแข็งครอบครัวด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิก
 ครอบครัว ด้านการสื่อสารระหว่างสมาชิกครอบครัว

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว ด้านบทบาทของสมาชิกครอบครัว ด้านความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างสมาชิกครอบครัว และด้านการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิก ครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาครอบครัว บิดามารดาและนักเรียน มีความเข้มแข็งครอบครัวทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีมนุษยนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษาครอบครัวที่เน้นโครงสร้างครอบครัว และทฤษฎีการให้คำปรึกษาครอบครัวที่เน้นระบบครอบครัว สามารถทำให้บิดามารดาและนักเรียนมีความเข้มแข็งครอบครัวสูงขึ้นได้

ยุทธนา ภาระนันท์ (2550: 76) ศึกษาและสร้างโมเดลการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นพ่อหรือแม่และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 8 คน ที่มีคะแนนความเข้มแข็งครอบครัวตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา เข้าร่วมโมเดลการพัฒนาความเข้มแข็งครอบครัวซึ่งได้บูรณาการทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ ได้แก่ โมเดลเน้นโครงสร้าง (Structural Model) โมเดลมิลาน (Milan Model) โมเดลเน้นประสบการณ์ (Experiential Model) โมเดลพฤติกรรมและการรู้คิด-พฤติกรรม (Behavior/Cognitive-Behavior Model) โมเดลสร้างสรรคินิยม (Social Constructionist Model) และโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Model) จำนวน 11 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า ความเข้มแข็งของครอบครัวก่อนและหลังการเข้าร่วมโมเดลการพัฒนาความเข้มแข็งครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความเข้มแข็งครอบครัวโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.27 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการพัฒนาความเข้มแข็งครอบครัวสามารถ ทำให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งในครอบครัวเพิ่มขึ้นได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือสมาชิกครอบครัว เข้าใจปัญหาและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้ และสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งครอบครัว ให้สมาชิกในครอบครัวมีความรักและมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่เหมาะสมทำให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

สรุป

รูปแบบการให้การปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการเป็นแบบแผนและกระบวนการช่วยเหลือครอบครัว โดยบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคของการให้การปรึกษาครอบครัวตามทฤษฎีต่างๆ เพื่อช่วยให้ครอบครัวสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยให้ครอบครัวได้พัฒนาตามระยะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยมีรูปแบบการบูรณาการ 3 รูปแบบ คือ 1) การบูรณาการแบบการผสมผสานเป็นการนำแนวคิดตลอดทั้งเทคนิคจากทฤษฎีต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของครอบครัวมาใช้ในการให้การปรึกษาครอบครัว 2) การบูรณาการที่เลือกใช้เฉพาะเทคนิคเป็นการเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่สำคัญของแต่ละทฤษฎี มาช่วยแก้ไขปัญหาคครอบครัวเฉพาะเรื่อง และ 3) การบูรณาการที่ออกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นการกำหนดรูปแบบของการบูรณาการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์วิธีการ ขั้นตอน และเทคนิค ขึ้นใหม่ จากการพิจารณาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายในครอบครัว และวิเคราะห์ปัญหาแล้วจึงออกแบบกรอบแนวคิดเลือกเทคนิค และ

วิธีการในการช่วยเหลือซึ่งเป็นการสร้างรูปแบบการให้การ
ปรึกษาครอบครัวรูปแบบใหม่

บรรณานุกรม

- ยุทธนา ภาชนะนนท์. (2550). **การศึกษาและการสร้างโมเดลการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว**.
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาลัยรัตน์ โอฟารวัต. (2548). **การศึกษาและพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว**. ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยา
และการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริรัตน์ คุปติวุฒ. (2545). **จิตวิทยาครอบครัวการให้การปรึกษาครอบครัวและครอบครัวบำบัดเบื้องต้น**
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ .
- Bardill, D. R. (1997). *The relation systems model for family therapy: Living in the four realities*. New
York: Haworth Press.
- Carlson, J., Sperry, L., & Lewis, J. A. (1997). *Family therapy ensuring treatment efficacy*. California:
Brooks/Cole Publishing Company.
- Corey, G (2009). *Theory and practice of counseling and psychotherapy* (8th ed.). California: Thomson
Brook/Cole Inc.
- Goldenberg, J., & Goldenberg, H. (2008). *Family therapy: An overview* (6th ed.). California:
Brooks/Cole Publishing Company.
- Kilpatrick, A. C., & Holland, T. P. (1995). *Working with families: An integrative model by level of
functioning*. New York: Allyn and Bacon.
- Lapworth, P., Sills, C., and Fish, S. (2001). *Integration in counseling and psychotherapy: Developing a
personal approach*. London: SAGE.
- McLeod, J. (2003). *Doing counselling research* (2nd ed.). SAGE Publications: London.
- Meyers, S. A. (1998). *An ecological approach to enhancing parenting skills in family Therapy*.
Contemporary Family Therapy, 20, 123-136.
- Nichols & Schwartz. (2007). *The essentials of family therapy* (3th ed.). Boston: Pearson Education.
- Olsen, D. C. (1993). *Integrative family therapy*. California: Fortress Press.
- Spillane-Grieco, E. (2000). *Cognitive-behavioral family therapy with a family in high-conflict divorce:
A case study*. *Clinical Social Work Journal*, 28, 105-119.